

testimonio habiti sunt. Porro tribus hisce voluminibus emendicatis, triplex Severi Sulpicii historia contexebatur.... Verum cum primo in libri cujusque vestigio *compendium nostræ fidei* a D. MARTINO conscriptum agnovissem; obstupui sane, cur cum toties Severus e preliis prædiceret, illius ne mentio quidem facta sit. Sed, ut arbitror, præter characterum antiquitatem, rei ipsius eos difficultas deterrebat. Nec enim suis periodis, virgulis cæterisque notulis contextus definiebatur: adeo ut quibusdam ambiguus, aliis mancus, omnibus abstrusior appareret. Nam cum summa brevitate rem omnium difficillimam complectatur; quis inter dictiones incircumsriptas adeo perplexas, quid certi elicere potuisset?... Operæ præterea igitur duxi suis punctis, quasi vinculis, effluentes dictiones cohibere, sicque facile D. MARTINI *Confessionem* reddere. Et ne quid deesset, annotatiunculas addidi, ne ejus vocis obscuritas diutius lectorem suspenderet. Deinceps vero noster editor Parisiensis libelli præstantiam

A edisserere pergens, complures hæreses hac sua Confessione B. Martinum evertere ostendit, Ebionis, Cerinthi, Marcionis, Manetis, Apollinarij, Arii, Macedonii ac Eunomii. Quibus enarratis, ita concludit: « Vides, Christiane lector, ut compendiose multas hæreses noster Martinus enecet? Illis quippe temporibus existit, quibus aut qui Trinitatem, aut qui unicam divinitatem evertere nitebantur, pullularunt.... Expende vero quot schismata, factiones et sectæ, quo tempore floruit, emergerint: tum facile agnosces non abs re hanc de Trinitatis et unius divinitatis fide editam sententiam. » Hæc ille. Quæ quidem omnia si quis accurate perpendat, arguet enimvero, mea quidem sententia, nonnullos viros eruditos ejusmodi Confessionem minus recte suspectam habuisse; quæ nimirum in primis vetustissimorum codicum fide et auctoritate munitur: digna plane quæ cum *Expositione fidei* Gregorii Thaumaturgi conferatur (a), si paucas demas duriusculas voces, librariis forte vitio vertendas.

(a) Vid. nostr. Bibl. PP. tom III, pag. 585.

SANCTI MARTINI

TRINÆ UNITATIS ET UNIUS TRINITATIS

CONFESSIO.

Clemens Trinitas est una divinitas, ut autem per sacramentum cognoscatur: unitas est^a ab eo qui est sanctus, et spiritus: a quo, qui est, et unigenitus sic existens divinæ naturæ, lucis, spiritus, a se, se per naturam, per substantiam majestatis, potestatis, virtutis, divinæ lucis. Spiritus unus in duobus, et uterque in id ipsum: pater in filio, filius in patre, in sancto Spiritu. Sic tribus personis, confitemur^b corpus præscientiæ: quod super omnia, cuncta concludit. In hoc mysterium ergo credimus, esse ex nullis exstantibus cuncta orta, quod mysterium mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neque diffusi sermonis bibliothecarum volumina, si totum mundum libri repleant, divina scientia non possit inenarrabilis enarrari: qui est indicibilis, nullo modo possit describi, neque concludi aut verbum aut substantia propria divinitatis suæ. Qui est fons divinæ lucis, luminis, suæ substantiæ, naturæ. Sileat lingua oratoria, quia deficit sermo de indicibili: cum consummaverit mens humana de divina majestate dicere, tunc incipit. Quanta sit autem divina clementia, nemo scit, nisi qui

C genuit: et nemo comperit secreta patris, nisi is qui per naturam, nascendi initium amisit. Omnis ergo mansuetudo et modestia peritorum, convertatur ad prophetam: et dominica auctoritate præsumat, dicendo: *Credidi, propter quod locutus sum* (Psal. cxv, 10). Quod autem per mysterium simplex sit confessio, ut fundamentum Ecclesiæ, solidatæ Apostolica auctoritate, prædestinatio sequens præsumat, dicendo. De cætero nemo mihi molestus sit, ego credo in Christum, et hunc crucifixum. Quia cum confitetur filium hominis, confitetur et sanctum Spiritum: quia e sancto Spiritu, et Maria virgine mediator nascitur: cum confitetur primogenitum, necesse est de unigenito, qui testimonium dicat, unum et solum sine origine esse: ^c tertiam personam patrem confitetur, existentem divinæ naturæ, lucis. Spiritus^d ut dixi, qui secundum divinam naturam, ut supra dixi, est unus in duobus, et uterque in id ipsum; pater in filio, filius in patre, in sancto Spiritu^d in sancta Ecclesia. Nunc et in immortalia sæcula sæculorum. Amen.

^a Ab eo, etc. Al. ab eo qui est Spiritus sanctus, a quo, etc.

^b Corpus præscientiæ. Id est, ipse qui præscit ab æterno omnia, cujus præscientia est ipsius substantia. BEAUX.

^c Tertiam personam patrem. Pater tertia est persona, quia trium una est. Id. — Al. unum et solum sine origine esse in tertiam personam patrem.

^d In sancta ecclesia. Al. unum in sancta ecclesia.